

HUSZONHARMADIK FEJEZET

A HALLGATÁS ÖSSZEESKÜVÉSE

Tények és információforrások

TALÁN A HOLOCAUST egyetlen más aspektusa sem váltott ki nyugtalanítóbb kérdéseket és kavart gyötrelmesebb vitákat, mint a szabad világ zsidó vezetőinek és vezető politikusainak, valamint a pusztulásra ítélt zsidó közösségek vezetőinek háború alatti magatartása. A magyar zsidó vezetők magatartásának vizsgálata különösen fontos, mert a magyar zsidó közösségnek egészen 1944 második negyedéig sikerült fennmaradnia, ekkorra pedig Auschwitz számos titkáról fellebbent a fátyol, és a Harmadik Birodalom bukását általában elkerülhetetlennek tartották. Így hát a kérdés, hogy a magyar zsidók vezetői mit tudtak a nácik népiptó programjának realitásairól a tömeges deportálások kezdetekor, 1944. május 15-én, különleges jelentőséggel bír magatartásuk és reakcióik értékelése szempontjából.

Általában elfogadott, hogy:

- a magyar zsidókat – a budapestiek kivételével – példátlan gyorsasággal pusztították el a háború legkegyetlenebb deportálási és megszárlási programja keretében:
- a vidéki zsidók mindvégig beletörődően és megadóan viselkedtek a gettósítás, a koncentráció és a deportálás során;
- az utolsó megmaradt közösség, a budapesti zsidók deportálását 1944. július 7-én állította le Horthy Miklós altengernagy, Magyarország kormányzója, miután nyomást gyakorolt rá Roosevelt elnök, a svéd király, a Vatikán, és rábeszélte saját fia, ifj. Horthy Miklós, akit a magyar zsidók vezetői valamikor júniusban tájékoztattak Auschwitz realitásáról.

E tények ismeretében számos ellentmondásos és nyugtalanító kérdés vetődik fel: Pontosan mit tudtak a magyar zsidó vezetők a zsidók kiirtásáról a nácik által megszállt Európában, és mikor tudták meg ezt? Ha